ו רש״י שם ותכנו מנוח ז הרא״ש שם ח הריטב״ם הדשן ט האגור לדעת סהד״ר מולין

[1]וְאַפְלוּ רוֹאֵהוּ (י) בְּיַד חֲבֵרוֹ *אוֹ עַל הָאִילָן. [1]וְנֶהֱגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ (יא) עַד שְׁעַת (ו) אֲכִילָה: הגה וּמִי שֶׁבֵּרַךְ בִּשְׁעַת רְאִיָּה לֹא (ז) הִכְסִיד (טור). וְאֵין לְבָרֵךְ (יב) עַד שֶׁנִּגְמַר תַּשְׁלוּם גְּדוּל הַפֶּרִי (תשובת רשב״א סי׳ ר״ן יכל־בו). וְאִם לֹא בֵּרַךְ בִּרְאִיָּה רִאשׁוֹנָה יָכוֹל לְבָרֵךְ (ח) (יג) בִּרְאִיָּה שְׁנִיָּה (אגור): ד [ח]אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל שירזא״ש, (יד) כְּשֶׁיֹּאכַל גינדא״ש חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ׳: הגה וְהֵם כִּשְׁנֵי מִינֵי גַרְגְּרָנִיּוֹת. כְּגוֹן וויינְקְשִׁי״ל (ט) וְקִירְשִׁ״ן[1] וְכֹל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה: ה [ט]אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל עֲנָבִים, כְּשֶׁיִּשְׁתֶּה יַיִן חָדָשׁ (טו) אֵינוֹ חוֹזֵר

בֵּאוּר הַיִּטֵּב

(ו) אֲכִילָה. בִּרְכַּת הַפְּרִי נִקְרָאִים לְשֶׁהֶחֱיָנוּ. הלק״ט ח״א סי׳ רלו: (ז) הִכְסִיד. הַסּוּמָא מְבָרֵךְ ג״כ עַל הָרְאִיָּה. כִּיוָן שֶׁהֵם בִּרְאִיָּה אַצֶּל אֲחֵרִים. שבות־יעקב ח״ב סימן לח, וְהַכְּתָבִים יַד־אַהֲרֹן חוֹלֵק עָלָיו וּפָסַק דְּיָבֹרֵךְ בִּשְׁעַת אֲכִילָה, וכ״כ הַסְּמַ״ק דְּמִי שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה בִּרְאִיָּתוֹ רַק בַּאֲכִילָתוֹ מְבָרֵךְ בַּאֲכִילָתוֹ, ע״ש. עַל פֵּרוֹת הַמַּרְקָבִים מִין בִּשְׁאֵינוֹ מִינוֹ אֵין מְבָרְכִים עַל הָרְאִיָּה. הלק״ט ח״א סי׳ ס: (ח) בִּרְאִיָּה שְׁנִיָּה. הַר״ם וּסְמ״ק כְּתְבוּ שֶׁאֵין מְבָרֵךְ. וְה״ה לְדִינָן אם לֹא בֵּרַךְ בִּשְׁעַת אֲכִילָה אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ גַּם אם חָזַר לֶאֱכֹל מֵאוֹתוֹ פְּרִי, וכ״ש שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַל אוֹתָהּ אֲכִילָה עַצְמָהּ בְּעוֹד שֶׁלֹּא נִתְעַכֵּל הַפֶּרִי. הַרְדַּב״ז ח״א סי׳ קל וכ״כ בהלק״ט ח״א סִימָן רל. אם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ קֹדֶם שֶׁנִּגְמַר הַפְּרִי חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ כְּשֶׁיִּגְמַר הַפְּרִי. עב״י: וּכְשֶׁהַגִּיעַ לְפוֹל הַלֶּבֶן מְבָרֵךְ עָלָיו. הַרְדַּב״ז. עמ״א: (ט) וְקִירְשִׁ״ן[1]. אֲפִלּוּ אֵין חֲלוּקִין בִּשְׁמָן אם חֲלוּקִים בְּטַעְמָן, כְּגוֹן תְּאֵנִים לְבָנִים וּתְאֵנִים שְׁחוֹרִים ב׳ מִינִים הֵן, לבוש, וכ״כ בְּתְשׁוּבַת מַהֲרִי״ל סי׳ קלה דַּאֲפִלּוּ ב׳ מִינִים אֲנָסִים וַחֲפוּדִים אוֹ אֲנוּסִים מְבָרְכִין, ומס״מ כָּתַב בְּשֵׁם ס״ח אֲפִלּוּ יֵשׁ לָהֶם טַעַם א׳ כְּגוֹן אֲדֻמּוֹת וּשְׁחוֹרוֹת. וְכָן פָּסַק בִּתְשׁוּבוֹת שבות־יעקב ח״ב סִימָן לו דְּיֵשׁ לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל קִירְשִׁ״ן שְׁחוֹרוֹת וַאֲדֻמּוֹת עַל כָּל א׳ וא׳ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, ע״ש, וּבִתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת סִימָן ו הִקְשָׁה עָלָיו וְהֵנִיחַ בְּצ״ע, ע״ש, וְעַיֵּן בַּהלק״ט

בֵּאוּר הֲלָכָה

לְךָ הַרְכָּבָה פְּסוּלָה יוֹתֵר מִמִּנּוּ. עַיֵּן שָׁם: * אוֹ עַל הָאִילָן. נִרְאֶה דְּאַף אִם רוֹאֶה בְּשַׁבָּת, שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַלְּשׁוֹ וּלְאָכְלוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי יְבָרֵךְ. דִּבְאֶמֶת כְּבָר נִגְמַר הַפְּרִי אֶלָּא דְּאָרְיָא הוּא דְּרַבִּינוּ עֲלָה. וְעַיֵּן בְּסִימָן רכג, בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּמַה שֶׁפָּחַב לְגַבֵּי בְּנָה בֵּית חָדָשׁ כְּשֶׁעֲדַיִן לֹא קָבַע מְזוּזָה, וּכְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם[42]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יא) עַד שְׁעַת אֲכִילָה. דְּמִי שֶׁאֵין לִבּוֹ שָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ (יב) עַד שֶׁנִּגְמַר. דְּעִקָּרָהּ נִתְקַן עַל שִׂמְחַת הַלֵּב שֶׁמְּשַׂמֵּחַ עַל צְמִיחַת פְּרִי חָדָשׁ: (יג) בִּרְאִיָּה שְׁנִיָּה. דְּמִי שֶׁאֵין לִבּוֹ שָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ (יד) כְּשֶׁיֹּאכַל גינדא״ש וְכוּ׳. רוֹצֶה לוֹמַר: אַף־עַל־פִּי שֶׁכֻּלָּם נִכְנָסִים תַּחַת סוּג מִין אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם כְּשְׁנֵי מִינִים הֵם לְעִנְיַן בְּרָכַת זְמַן, כִּי שְׁתֵּי שְׂמְחוֹת הֵן[43]. וְעַיֵּן בְּמָגֵן־אַבְרָהָם וּבִשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ, דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין חֲלוּקִין בִּשְׁמָן, אִם חֲלוּקִין כְּטַעְמָן[44], כְּגוֹן תְּאֵנִים לְבָנִים וּתְאֵנִים שְׁחוֹרִים, שְׁנֵי מִינִים הֵן לָזֶה, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד בְּרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ׳[45] (מז) כְּשֶׁאֵין בָּאִין לְפָנָיו בְּבַת־אַחַת, (מ) וְכֵן שְׁנֵי מִינֵי אַגָּסִים אוֹ תַּפּוּחִים אוֹ אֲגוֹזִים, גַּם־כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד שֶׁהֶחֱיָנוּ׳. [וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א מְפַקְפֵּק בְּכָל זֶה וְדָחָה רְאָיוֹתֵיהֶן, וּמַשְׁמַע שֶׁדִּעָתוֹ דְּכֵיוָן שֶׁבְּעֵצֶם הוּא מִין אֶחָד, דֵּי בַּמָּה שֶׁבֵּרַךְ בְּסַעַם רִאשׁוֹנָה, וְכֵן בְּכִפֵּר מוֹר וּקְצִיעָה הֲבִיא כְּשֵׁם אָבִיו הֶחָכָם צְבִי גַּם־כֵּן כְּעֵין זֶה מַמָּשׁ, אֲמָנָם לְבַסּוֹף מְצַדֵּד שָׁם, דְּאַף דְּבֶאֱמֶת לִשְׁאָרֵי עִנְיָנִים נִקְרָאִין מִין אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן בְּרַכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ׳, דְּנִתְקַן עַל הַשִּׂמְחָה שֶׁבַּלֵּב, מִסְתַּבְּרָא דְּנִתְחַדֵּשׁ לוֹ עַל כָּל דָּבָר שִׂמְחָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. (מא) וְנִיחָא פְּסַק הַשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ, עַיֵּן שָׁם]: ה (טו) אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ. וַאֲפִלּוּ אִם שָׁתָה לֹא אַחַר אַרְבָּעִים יוֹם, שֶׁנִּתְחַזֵּק הַיַּיִן וְיֵשׁ לוֹ טַעַם אַחֵר מִן מֹהַל הָעֲנָבִים.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) מָגֵן־אַבְרָהָם וש״א: (יא) עֹלַת־תָּמִיד וּמָגֵן־אַבְרָהָם: (יב) וְכֵן כְּתַב הַחַיֵּי־אָדָם. וְאַף דִּבְדִרְדְּרֵי־הַחַיִּים הָעִתִּיק כַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת הַמּוּבָא בְּבֵאוּר הַיִּטֵּב וְכֵן בְּהַגָּהוֹת הַגְּרִי״פ, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּטוֹב יוֹתֵר לִנְהֹג כְּהַפְּרִי־מִגְדִּים וְהַחַיֵּי־אָדָם, דְּחוֹשְׁשֵׁי מִשּׁוּם הֶפְסֵד בֵּין בְּרָכָה לַאֲכִילָה, דְּאִינָהּ רְאִיָּה גְּמוּרָה מַעֲבִיל לְתוֹרֵי שֶׁהוּבָא בְּפְרִי־מִגְדִּים, אַחֲרֵי דְּשָׁם אָסוּר לֶאֱכֹל קֹדֶם שֶׁיִּחֵן לְבְהֵמְתּוֹ, עַל־כֵּן שַׁיָּךְ שָׁם לִפְעוּדָה[34] [וְכֵן מֵהֵבִיאוּ מֵלַח שִׁבְזָה מִיפֶּה הָאֹכֶל], מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּמִעִקָּרָא דְּדִינָא שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ הוּא רְשׁוּת[35]. וּמִטַּעַם זֶה אֵין רְאִיָּה גַּם־כֵּן מִתְּשׁוּבַת מַהַרְשַׁ״ל שֶׁהֵבִיא הַנִּרְאֶה שֶׁיְּבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ קֹדֶם הָאֲכִילָה, וְכֵן כָּתַב בְּפִתְחֵי־תְשׁוּבָה בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת כְּתַב־סוֹפֵר דְּיִבְרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ קֹדֶם. עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ אַחַר־כָּךְ. בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמְּקַלִּים עַל־כָּל־פָּנִים שֶׁלֹּא לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ[36]: (יג) אֲלִיָּה רַבָּה וּפְרִי־מִגְדִּים לְדַעַת הַרְמַ״א, וְיִשְׁבוּ בָּזֶה מַה שֶׁהִדֵּשׁ הַרְמַ״א עַל הָא דְּסִעִיף ד לְקַמָּן דְּקָא מַשְׁמַע לָן דְּדוּא לְגַבּוּבָא: (יד) כַּנַּ״ל, דִּבְלָאו הָכִי בְּרַכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ הוּא רְשׁוּת: (טו) הַגְּרָ״א בְּשֵׁם מַהַרְי״ל וְהוּא בְּסִימָן קמג. [וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה מַשְׁמַע מִזֶּה. דְּלִגְנִין אֲכִילָה לְבַדָּהּ עַלְמָא אם לֹא בֵּרַךְ פַּעַם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁאֲכָלוֹ אֵינוֹ מְבָרֵךְ בְּפַעַם שְׁנִיָּה, אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה אֵינוֹ, דְּלְמַהַרְי״ל אֲפִלּוּ לְעִנְיַן אֲכִילָה מְבָרֵךְ בִּפְעַם שְׁנִיָּה אם עֲדַיִן לִבּוֹ שָׂמֵחַ מֵחִדּוּשׁ הַפְּרִי, דַּהֲרֵי הַמַּהַרְי״ל בְּסִימָן קמג הִשִּׂיג שָׁם עַל שְׁאֵלַת הַשּׁוֹאֵל בְּסִימָן קלו שֶׁשְּׁאָלוֹ לְעִנְיַן אֲכִילָה, עַיֵּן שָׁם, אַךְ אָנוּ חוֹשְׁשִׁין לְדַעַת הַרְדַּב״ז בְּזֶה]. וְעַיֵּן מָגֵן־אַבְרָהָם דַּעַת מַהַרַ״מ וּסְמַ״ק וּמִשְׁמַע דְּחָשַׁשׁ לָהֶם, קָצַת קָשֶׁה, דַּהֲרֵי אָנוּ פּוֹסְקִין דְּחָלוּי בַּאֲכִילָה; וְאוּלַי לֹא הֵבִיא רַק לְהוֹרוֹת דִּלְדִידָן יֵשׁ לְהַחְמִיר עַל־כָּל־פָּנִים לְעִנְיַן אֲכִילָה: (טז) דִּכְשֶׁבָּאִין בְּבַת־אַחַת, אֲפִלּוּ שְׁנֵי מִינִים הֲלוּקִין לְגַבְּרֵי בְּוַדַּאי בֵּי בִּברְכָה אֶחָת[46]: (יז) וְהִנֵּה בְּמָגֵן־אַבְרָהָם הֵבִיא עוֹד, דַּאֲפִלּוּ מִין אֶחָד לְגַמְרֵי גַּם בְּטַעַם, וְרַק שֶׁחֲלוּקִין בִּמְרָאֶה. כְּגוֹן קִירְשִׁ״ן שְׁחוֹרוֹת וַאֲדֻמּוֹת[47], גַּם־כֵּן מְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ; וְלֹא הִעְתִּיקוּהוּ בה כִּפְה אַחֲרוֹנִים. עַיֵּן בְּאֵר הַיִּטֵּב בְּשֵׁם הַפְּנִים־מְאִירוֹת. וְגַם הַפְּרִי־מִגְדִּים כָּתַב עַל זֶה דְּיֵשׁ לְמַעֵט בְּסִפֵּק בְּרָכוֹת, ע״ש: (יח) וְעַיֵּן בְּאֲלִיָּה רַבָּה שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הַשְּׁרֵרֵי־כְנֶסֶת־הַגְּדוֹלָה וּבְשֵׁם מ״ט בְּשֵׁם מַהַרַ״ש דְּאֵין נוֹהֲגִין כְּסִפֵּק הַשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ פָּנָה [וּכְדַעַת הַגְּרָ״א וְהִתְחָכָם צְבִי הַנַּ״ל], אֲמָנָם הָאֲלִיָּה רַבָּה סַיִּם שָׁם דְּבִזְמַנּוֹ נוֹהֲגִין הַכֹּל כְּסִפֵּק הַשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ וְהַלְּבוּשׁ פָּנָה, דְּהוּא עַל־פִּי הַסֵּפֶר־הַסִּידִים וּמַהָרִי״ל וּתְרוּמַת־הַדֶּשֶׁן וְאָנוּר, ע״ש, וְכַנִּרְאֶה שֶׁהֵבִיא מַחֲלֹקֶת יְשָׁנָה בֵּין הַגְּדוֹלִים בָּזֶה [וְעַיֵּן בְּחַיֵּי־אָדָם, שֶׁאַחַר הִעְתָּקָתוֹ דִּין זֶה כָּתַב גַּם־כֵּן לְעִנְיַן בְּשַׁעֲרֵי־צֶדֶק שֶׁלּוֹ דִּדְיָן זֶה צָרִיךְ עִיּוּן, וּמִסְתָּמָא כַּוָּנָתוֹ לְהַשְׁוָה שֶׁהִשִּׂיגוּ עָלָיהָ הַגְּדוֹלִים הַנַּ״ל. וּכְבָר יִשֵּׁב מוֹר וּקְצִיעָה אֶת חֹמֶר הַקַּשְׁיָא וְכַנַּ״ל]. וּדְעָבִיד כְּמַר צְבִיד וּדְעָבִיד כְּמַר עָבִיד, וְטוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקַּח פְּרִי שֶׁל מִין חָדָשׁ שֶׁעֲדַיִן לֹא בֵּרַךְ עֲלֵיהֶ וִיכַוֵּן לְהוֹצִיא גַּם אֶת זֶה[48]:

תִּרְגּוּם: 1 דְּכַדְכָּנִים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הִלְכוֹת בְּרָכוֹת סִימָן רכה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק טו]

מִכָּל מָקוֹם הַכֹּל שִׂמְחָה אַחַת הִיא[49] וכו', וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵבִיאוּ דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְבָרֵךְ 'שֶׁהֶחֱיָנוּ' גַּם עַל הַיַּיִן הַחָדָשׁ, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ בּוֹ שִׂמְחָה יְתֵרָה מִבַּעֲנָבִים[50] וכו', מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן[51].

49) ואם שתה תירוש לבן העשוי מענבים לבנים ובירך 'שהחיינו', ואחר כך שותה תירוש אדום העשוי מענבים אדומים או אוכל ענבים אדומים, כתב הקצות השלחן (סי' כג בדה"ש ס"ק י) שמברך עליהם 'שהחיינו', שהרי גם בענבים עצמם מברך 'שהחיינו' על כל מין ומין [וראה במשנ"ב ס"ק יד ובשעה"צ ס"ק יז-יח ובמה שכתבנו שם].

50) ואם שתה יין ישן ויש לפניו תירוש חדש, משמע במשנ"ב לקמן (סי' תר ס"ק ד) שמברך עליו 'שהחיינו' [וראה בשערי תשובה שם ס"ק א לענין ליל שני של ראש השנה]. אמנם בזמנינו שאין ניכר בין חדש לישן, הורה הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"ד עמ' יט) שאין לברך 'שהחיינו' על תירוש. וכן כתב הערוך השלחן (ס"י) שאין לברך על יין חדש כיון שאין אנו בקיאים מהו יין ומהו תירוש [וראה בספר חאת הברכה פי"ח עמ' 162 לענין תירוש ביתי].

ולגבי ברכת 'שהחיינו' על מיצי פירות, כתב הברכת הבית (שער כד אות כט) שאין לברך עליהם 'שהחיינו' כיון שאינם בכלל פרי, חוץ מהיוצא מזיתים וענבים [וראה בא"ר ס"ק יב שהמחלוקת בענבים ויין שייכת גם בזיתים ויצהר]. וכן לגבי פירות המרוסקים לגמרי, כתב שם שאין מברכים עליהם 'שהחיינו' כיון שאינם בכלל פרי, וגם אין ניכר בהם בין חדש לישן, אבל אם אינם מרוסקים לגמרי שניכר בהם עדיין מקצת מהפרי, מברכים עליהם 'שהחיינו'.

51) ומי ששתה יין חדש [שאין מברכים עליו 'שהחיינו'] ואחר כך אוכל ענבים, הסתפק רעק"א (גליון שו"ע על מג"א ס"ק יא) אם יכול לברך עליהם 'שהחיינו', שהריהו כמי שאכל מפרי חדש ולא בירך 'שהחיינו' ששוב אינו מברך [ראה במשנ"ב לעיל ס"ק יג].

[משנ"ב ס"ק יז]

בְּכָל פַּעַם וּפַעַם, כְּיָן דְּעַל-כָּל-פָּנִים בָּא מִזְּמַן לִזְמַן[52].

52) ולגבי פרי המתחדש יותר משתי פעמים בשנה, כתב בשו"ת אגרות משה (ח"ה סי' מג אות ב ד"ה ודומה) שמסתבר שיברך עליו בכל פעם.

וכן מי שאכל פרי חדש, ונסע למדינה אחרת שפרי זה אינו מצוי בה כעת, דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פכ"ג סכ"א) שכשאוכלו שם שנית מברך 'שהחיינו', אם עברו שלשים יום מהאכילה הראשונה, וכן דעת הגר"נ קרליץ (חאת הברכה פי"ח עמ' 161 אות ט).

[משנ"ב ס"ק יח]

הַיְנוּ שֶׁמַּסְמִינִין אוֹתוֹ בְּקַרְקַע בְּבוֹרוֹת וְעוֹמֵד כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה[53] וכו', דְּאֵין נָכָר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן[54] וכו', דְּאַחֲרֵי שֶׁאֵין מְנַכֵּר בְּטַעְמוֹ אֵין יִתְרוֹן לָהֶם[55] וכו', עַל מֵינֵי לִפְתָּן שֶׁקּוֹרִין מֵיירי"ן וְרִיבִּי"ן וְאוּגֶערְקֶע"ס, מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם 'שֶׁהֶחֱיָנוּ' [א"ר ודה"ח][56].

53) ובזמנינו שמאחסנים פירות וירקות בבתי קירור כל השנה, או שמייבאים אותם כל השנה מארצות ששם הם גדלים, דעת הגרי"ש אלישיב (וזאת הברכה פי"ח עמ' 160 אות ג) שאין לברך עליהם 'שהחיינו', כיון שהם מצויים כל השנה ואין שמחה בחידושם, וכן כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' לד) שאף שדעתו יותר נוטה לברך עליהם 'שהחיינו', מ"מ למעשה יש למעט בברכות, ובפרט בברכת 'שהחיינו' על פרי חדש שהיא רשות. אכן, כיון שדעתו יותר נוטה לברך כנ"ל, משום כך בליל שני של ראש השנה אפשר לברך 'שהחיינו' בקידוש על סמך פירות אלו.

ואף אם הם נמכרים שלא בעונתם ביוקר, וכן אם אינם נמכרים אלא בחנויות בודדות, דעת הגרי"ש אלישיב (שם אות ה) שאף על פי כן הם נחשבים כמצויים כל השנה ואין לברך עליהם 'שהחיינו' [וראה בשו"ת תשובות והנהגות ח"א סי' רה].

וכן פרי שמייבאים מארץ אחרת פעם בשנה [כגון קוקוס בארץ ישראל], אבל בארץ מוצאו הוא גדל כל השנה, דעת הגרי"ש אלישיב (שם עמ' 161 אות ח) שאין לברך עליו 'שהחיינו' כיון שבארץ מוצאו הוא מצוי כל השנה.

ולגבי פרטי מיני הפירות והירקות המצויים בזמנינו כל השנה, ראה בספר וזאת הברכה (פי"ח עמ' 162-161) ובספר שערי ברכה (פכ"ג).

54) ועל פירות יבשים בגון צימוקים וכדו', כתב הברכת הבית (שער כד אות כב) שאין מברכים 'שהחיינו', כיון שאין ניכר בין חדש לישן. וכן על פירות מרוקחים, כתב שם (אות כג) שאין מברכים 'שהחיינו' כיון שאין ניכר בין חדש לישן, וגם מפני שהם מתקיימים לזמן רב, וכן כתב הא"א (בוטשאטש, ס"ו ד"ה משנה) שאין לברך על אתרוג מטוגן, כיון שאין ניכר בין חדש לישן.

55) וכן פרי הנמכר בקופסאות שימורים, אך הוא מתחדש משנה לשנה, דעת הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"א פל"ט אות יב) שאם אוכל פרי חדש ממין זה מברך 'שהחיינו', כיון שניכר בו טעמו החדש [וראה ערוך השלחן סי"ב].

56) וכיום שאצל רוב האנשים אין להם חשיבות, הורה הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פכ"ג דבר הלכה אות ל) שאין נהגים לברך עליהם, אבל מי שהם חשובים אצלו יברך עליהם.

ועל פירות אדמה חשובים בגון אבטיח ומלון, מברכים 'שהחיינו', וכן דעת הגרי"ש אלישיב (וזאת הברכה פי"ח עמ' 160). ובספר ארחות רבנו (ח"א הוכפות עמ' יג) הביא שהחזו"א בירך 'שהחיינו' על מלפפון [ואפשר שבזמנו לא היו מצויים מלפפונים כל השנה].

ועל חרובים, דעת הגרי"ש אלישיב (וזאת הברכה שם עמ' 162) שאין לברך 'שהחיינו', כיון שאין דרך בני אדם לאוכלם [ראה רמב"ם פ"ד מהל' דעות הלי"א], וכן דעת הגרי"י פישר (שם).

[משנ"ב ס"ק יט]

שֶׁיִּהְיֶה נִגְמָר לְגַמְרֵי וְטוֹב לְמַאֲכָל[57].

57) לגבי מיץ הנאכל רק כטפל למאכל אחר, כתב הקצות השלחן (סי' סג בדה"ש ס"ק יא) שאין לברך עליו, ודעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"ד עמ' יט) שיכול לברך עליו, וכן דעת הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"א פל"ט אות ג וראה שם הע' רמח). והאוכל פרי בתוך סעודת פת [באופן שאינו מברך עליו], כתב הדעת תורה (ס"ג ד"ה ויש לעיין) שמברך עליו 'שהחיינו'.

[משנ"ב שם]

כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי, דְּמִצְוָה לֶאֱכֹל מְעַט מִכָּל מִין חָדָשׁ בַּשָּׁנָה, וְהַטַּעַם, כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁחָבִיב עָלָיו בְּרִיאָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא[58].

58) וביאר הקרבן העדה (ירושלמי קידושין פ"ד הל' יב) שמצוה לאכול כדי לברך 'שהחיינו' וליתן שבח והודיה לה' על שברא בריות טובות ליהנות בהם בני אדם [וראה בפני משה שם, ובט"ז לקמן סי' רכז ס"ק ב, ובמשך חכמה בראשית ב טז].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הִלְכוֹת בְּרָכוֹת סִימָן רכה

(י) **וּמְבָרֵךְ: ו** פְּרִי (טז) שֶׁאֵינוֹ מִתְחַדֵּשׁ (יז) מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ יָמִים רַבִּים שֶׁלֹּא אָכַל מִמֶּנּוּ אֵינוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ: הגה פְּרִי הַמִּתְחַדֵּשׁ (יח) שְׁתֵּי פְּעָמִים בְּשָׁנָה (יז) מְבָרְכִין עָלָיו שֶׁהֶחֱיָנוּ (ב"י), אֲבָל שֶׁאֵין לוֹ זְמַן קְבוּעַ לְגִדּוּלוֹ אֵין מְבָרְכִין עָלָיו (ב"י בשם הר"ר מנוח), לָכֵן אֵין מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל (יג) יָרָק חָדָשׁ, (יח) דְּעוּמַד כָּל הַשָּׁנָה בְּקַרְקַע (מהרי"ל): **ז** אֵינוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הַבֹּסֶר אֶלָּא כְּשֶׁהִבְשִׁילוּ הָאֶשְׁכּוֹלוֹת עֲנָבִים, וְכֵן בְּכָל פְּרִי (יט) אַחַר גְּמָרוֹ: **ח** הָרוֹאֶה כּוּשִׁי, וְגִיחוֹר, דְּהַיְינוּ שֶׁהוּא אָדֹם הַרְבֵּה, וְהַלַּוְקָן, דְּהַיְינוּ שֶׁהוּא

בְּאֵר הַגּוֹלָה

י טור וסמ"ג בשם רב שרירא גאון כ הרשב"א בתשובת שאלה ל בדכות נח

בֵּאֵר הֵיטֵב

ח"א סִימָן רלו: (י) **וּמְבָרֵךְ.** וְדַבְ"ז וּת"ה כָּתְבוּ לְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן חָדָשׁ, וּמִסְפַּקָּא אֲנִי מִוַּעַ מִלָּאֱכֹל עֲנָבִים עַד שֶׁאֲנִי שׁוֹתֶה תִּירוֹשׁ, מַהֲרִי"ל. וְטוֹב שֶׁיָּבִיא אֶת עַצְמוֹ לִידֵי חִיּוּב שֶׁהֶחֱיָנוּ מִמְּקוֹם אַחֵר כְּגוֹן עַל פְּרִי חָדָשׁ אוֹ עַל מִלְבּוּשׁ וְכִיוֹצֵא בָּהֶן, וְיַיְשִׁים יַיִן חָדָשׁ בְּנִדּוֹ וּכְשֶׁיְּבָרֵךְ יְכַוֵּן לִפְטֹר גַּם אוֹתוֹ, עֵמֶק־בְּרָכָה וּשְׁלַ"ה. וּמ"מ מַשְׁמַע דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹתֶה תִּירוֹשׁ, אֲבָל כְּשֶׁהוּא יַיִן אעפ"י שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא חָדָשׁ א"צ לְבָרֵךְ מִשּׁוּם דְּאֵין נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן: וְאִם בֵּרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל יַיִן חָדָשׁ, לְכ"ע אֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הָעֲנָבִים, ע"ת: (יא) מִשָּׁנָה לְשָׁנָה. פי' דָּבָר שֶׁאֵינוֹ גְּדוּלֵי קַרְקַע כְּגוֹן עוֹפוֹת וְדָגִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ, דאע"פ שֶׁהוּא לֹא אָכַל מִמֶּנּוּ יָמִים רַבִּים, אֲחֵרִים אָכְלוּ מִמֶּנּוּ; אוֹ יֵשׁ לוֹמַר הַפְּרוּשׁ שֶׁעוֹמֵד עַל הָעֵץ יוֹתֵר מִשָּׁנָה, וְכ"כ בְּתִשְׁוּבַת שַׁעַר־אֶפְרַיִם סִימָן לה: אֶתְרוֹג שֶׁהוּא דָּר בְּאִילָנוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה שֶׁאֵין לְבָרֵךְ עָלָיו שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְעַיֵּן בַּהלק"ט ח"ב סי' רלג וְסִי' רנ: עַל רֵיחַ הַמִּתְחַדֵּשׁ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה אֲנִי מְבָרֵךְ זִמְן. מהרדב"ז, וְכֵן כָּתַב בְּתִשְׁוּבַת שְׁבוּת־יַעֲקֹב ח"ב סִימָן לח, וְע"ל סִימָן ריז סק"ק ב, כַּהֲבִתִּי בְּשֵׁם ל"ח דְּאֵין מְבָרְכִין זִמְן עַל רֵיחַ. מ"כ בְּתַשְׁבֵּ"ץ כָּתוּב בְּקֶלֶף שֶׁעַל גְּדֵיִים וּטְלָאִים מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ, רצ"ע, מ"א: (יב) ב"פ בְּשָׁנָה. הַבְּרָכָה־הַבָּאָה דף קכח וּבְס' גַּן־הַמֶּלֶךְ סִימָן כד וְהַמ"א הֵבִיאוּ רְאִיָּה שֶׁמְּבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ מִמַּה דְּאָמְרִינָן בְּפִ' כ"מ וּבפ' אֵלּוּ מִנְחוֹת: הָאוֹכֵל מִנְחוֹת מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְלֹא הָיָה אוֹכֵל אֶלָּא ב"פ בְּשָׁנָה, ע"ש. וְהַיְינוּ־אַהֲרֹן הִקְשָׁה עֲלֵיהֶם דְּמַאי שֶׁהָיוּ מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ לָאו עַל אֲכִילַת מִנְחָה הָיָה אֶלָּא עַל הַמִּצְוָה שֶׁהִגִּיעָם וְקִיְּמָם לְאוֹתוֹ זְמַן לַעֲמֹד לִשְׁרֵת בְּבֵית ה', צ"ש. מִי שֶׁהָיוּ לָפָנָיו ב' מִינֵי פֵּרוֹת שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם שֶׁהֶחֱיָנוּ, בְּרָכָה א' לִשְׁתֵּיהֶם דִּי. וְכ"כ הַסֵּ־אַהֲרֹן, ע"ש: (יג) יָרָק חָדָשׁ. וְכָל יָרָק בִּכְלָל, וְעַל צְנוֹן וּמִינֵי לִפְתָּן מְבָרֵךְ, פְּרִישָׁה. עַל הַלֶּחֶם חָדָשׁ אֵין מְבָרְכִין, דְּאֵין נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן, של"ה. וּמ"מ מְבָרְכִין עַל הָרִיפּוֹת שֶׁעוֹשִׂין מִדָּגָן חָדָשׁ, שְׁנָפְרִין הַיְינוּ שֶׁהֵם חֲדָשִׁים, מ"א. וְעַיֵּן בְּהָרַמְבַּ"ם פ"ז מֵהִלְכוֹת תְּמִידִין וּמוּסָפִין שֶׁכָּתַב שֶׁהַמַּקְרִיב מִנְחָה מִן הַחָדָשׁ שֶׁיְּבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ וְכ"כ רַש"י בְּפִרְק אֵלּוּ מִנְחוֹת, וְעַיֵּן שָׁם בכ"מ שֶׁנִּרְאֶה שֶׁלֹּא רָאָה דִּבְרֵי רַש"י שֶׁבְּפִרְק אֵלּוּ מִנְחוֹת, הַרֵי שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִכָּל מָקוֹם הַכֹּל שִׂמְחָה אַחַת הִיא[49], דְּבְעֵת שֶׁרָאָה אוֹ שֶׁאָכַל הָעֲנָבִים יָדַע שֶׁהַיַּיִן יֵצֵא מֵהֶם. וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵבִיאוּ דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ גַּם עַל הַיַּיִן הַחָדָשׁ, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ בּוֹ שִׂמְחָה יְתֵרָה מִבַּעֲנָבִים[50], וְעַל־כֵּן טוֹב שֶׁאִם בֵּרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל הָעֲנָבִים, אֲזַי כְּשֶׁשְּׁתָה יַיִן חָדָשׁ יְבָרֵךְ תְּחִלָּה ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל אֵיזֶה מִין חָדָשׁ אוֹ עַל מַלְבּוּשׁ, כְּדֵי לִפְטֹר גַּם אֶת הַיַּיִן [אֲבָל אִם בֵּרֵךְ תְּחִלָּה ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל הַיַּיִן, דַּעַת הָעֹלַת־תָּמִיד דְּלְכְלֵי עַלְמָא אֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל הָעֲנָבִים]. וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹתֶה אֶת הַיַּיִן כְּשֶׁהוּא תִּירוֹשׁ, שֶׁהוּא נִכָּר שֶׁהוּא יַיִן חָדָשׁ, אֲבָל אִם אֵינוֹ שׁוֹתֵהוּ עַד שֶׁהוּא יַיִן, אֲפִלּוּ לֹא בֵּרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל הָעֲנָבִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ עָלָיו ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ אַף שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יַיִן חָדָשׁ, מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן[51] [אחרונים]:

ז (טז) שֶׁאֵינוֹ מִתְחַדֵּשׁ וְכוּ׳. רוֹצֶה לוֹמַר, שֶׁאֲפִלּוּ בִּימוֹת הַחֹרֶף אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה מִמַּרְאִיתוֹ, (יט) כְּגוֹן אֶתְרוֹג וּכְהַאי גַּוְנָא שֶׁדָּר בְּאִילָנוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, שֶׁכִּירְן שֶׁעוֹמֵד בִּירְקוּתוֹ כָּל הַשָּׁנָה אֵין הֲנָאָה נִרְגֶּשֶׁת בְּחִדּוּשׁוֹ, וְכֵן כָּא לְמַעֵט דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ זְמַן קָבוּעַ לְגִדּוּלוֹ, וּכְדִלְקַמָּה בַּהַגָּ"ה, (כ) וְכֵן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ גִּדּוּלֵי־קַרְקַע, כְּגוֹן עוֹפוֹת וְדָגִים שֶׁנִּזְדַּמְּנוּ לוֹ, אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁלֹּא טָעַם מִמִּינָן מֵעוֹלָם, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳, דְּזֶה הַמִּין אֵינוֹ חָדָשׁ בְּעֶצֶם, דְּאַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא לֹא אָכַל מֵהֶם, אֲחֵרִים אָכְלוּ מֵהֶם. עַל כַּמָּהִין וּפִטְרִיּוֹת אֵין לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳, דְּגַם לָהֶם אֵין זְמַן קָבוּעַ, גַּם מֵאֲרִיר הֵן גְּדֵלִין וְלֹא מִקַּרְקַע [פמ"ג]. עַל רֵיחַ הַמִּתְחַדֵּשׁ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, כְּמוֹ וֶרֶד, וְכִיוֹצֵא בָּזֶה שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְהָרִיחַ, יֵשׁ דֵּעוֹת בַּפּוֹסְקִים אִי מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם זְמַן, וְנָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ [שע"ת בסימן רטז]. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁעַל גְּדֵיִים וּטְלָאִים שֶׁרְגִילִים לְהִתְחַדֵּשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, שֶׁמְּבָרְכִין עֲלֵיהֶם ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳, וְצָרִיךְ עִיּוּן [מ"א], וְהָעוֹלָם נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל זֶה: (יז) מְבָרְכִין עָלָיו ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳. בְּכָל (כא) פַּעַם וּפַעַם, כִּיוָן דְּעַל־כָּל־פָּנִים בָּא מִזְּמַן לִזְמָן[52]: (יח) **דְּעוּמַד כָּל הַשָּׁנָה בַּקַּרְקַע.** רוֹצֶה לוֹמַר, שֶׁיֵּשׁ יָרָק שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲמֹד כָּל הַשָּׁנָה בַּקַּרְקַע, (כב) וּבִרְכַּת ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ לֹא נִתְקַן אֶלָּא בְּדָבָר הַבָּא מִזְּמַן לִזְמַן; אָכֵן בֶּאֱמֶת אֵינוֹ מְצוּי זֶה כִּי אִם בְּאֵיזֶה יְרָקוֹת וְלֹא בְּכֻלָּן, וְאֶפְשָׁר מִשּׁוּם דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין יָרָק לְיָרָק [פרישה]. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ עוֹד דְּכַוָּנַת רַמ"א בְּמַה שֶׁכָּתַב דְּעוּמַד כָּל הַשָּׁנָה בַּקַּרְקַע, הַיְינוּ שֶׁמַּטְמִינִין אוֹתוֹ בַּקַּרְקַע בְּבוֹרוֹת וְעוּמַד כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה[53], וְאֵינוֹ נִכָּר בֵּין יָרָק חָדָשׁ שֶׁגָּדַל בְּשָׁנָה זוֹ לְיָשָׁן שֶׁגָּדַל אֶשְׁתְּקַד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן פֵּרוֹת, אַף־עַל־גַּב דְּיֵשׁ מַטְמִינִין אוֹתָן, הָוֵי לְהוּ מְעוּטָא דְּמִעוּטָא וְלֹא חַיְשִׁינָן לְהוּ [מ"א]. וּלְפִי זֶה פָּשׁוּט דְּאֵין לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ (כג) עַל פְּרִי אֲדָמָה שֶׁקּוֹרִין עֶרְ"ד־עֶפְּ"לז, דַּהֲרֵי דַּרְכּוֹ הָעוֹלָם לְהַטְמִין אוֹתָם בְּבוֹרוֹת בַּחֹרֶף וּמִתְקַיֵּם זְמַן רַב. וּבְשֵׁם שְׁל"ה כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאֵין לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל שׁוּם יָרָק חָדָשׁ וְכֵן עַל לֶחֶם חָדָשׁ, דְּאֵין נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן[54], וְהָעוֹלָם יִטְעוּ וְיָבוֹאוּ לִידֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וְכָתַב הַמָּגֵן־אַבְרָהָם, דְּמִכָּל מָקוֹם מְבָרְכִין עַל הָרִיפּוֹת שֶׁעוֹשִׂין מִדָּגָן חָדָשׁ, שְׁנָפְרִין הַיְינוּ שֶׁהֵם חֲדָשִׁים; אָכֵן בְּמוֹר וּקְצִיעָה חוֹלֵק עַל זֶה, דְּאַחֲרֵי שֶׁאֵין מִנְכָּר בְּטַעְמוֹ אֵין יְתִרוֹן לָהֶם[55], עַיֵּן שָׁם, וְיֵשׁ לְמַעֵט בִּבְרָכוֹת. וּבְקִטְנִיּוֹת כְּשֶׁהֵן חֲדָשִׁים, וְנִכָּרִין שֶׁהֵן חֲדָשִׁים, כְּגוֹן שֶׁהֵם יְרַקִּים עֲדַיִן בְּמִקְצָת, נִרְאֶה שֶׁיּוֹכֵל לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳, וְכֵן מַשְׁמַע בְּאֵלִיָּה רַבָּה. (כד) עַל מִינֵי לִפְתָּן שֶׁקּוֹרִין מֵירִי"ר[2] וְרִיבִּי"ז[3] וְאוּנְגֶרְקֶע"ס[4], מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ [א"ר ודה"ח][56]: **ז (יט) אַחַר גְּמָרוֹ.** רוֹצֶה לוֹמַר, שֶׁיִּהְיֶה נִגְמָר לְגַמְרֵי וְטוֹב לְמַאֲכָל[57]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף־קָטָן יב. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הַירוּשַׁלְמִי, דְּמִצְוָה לֶאֱכֹל מְעַט מִכָּל מִין חָדָשׁ בִּשָּׁנָה, וְהַטַּעַם, כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁחָבִיב עָלָיו בְּרִיאָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא[58]:

שַׁעַר הַציּוּן

(יט) שַׁעֲרֵי־אֶפְרַיִם וּמוֹר וּקְצִיעָה: (כ) מָגֵן־אַבְרָהָם, וּפְרוּשׁוֹ אִיתָא בְּמַרְדְּכִי סוֹף סַכָּה וּרְמָזוֹ הַבַּיִת־יוֹסֵף, ע"ש; וּמַה שֶּׁכָּתַב בִּפְנִים פְּרִי וְרִבּוּ', גַּם זֶה קָרוּי פְּרִי בִּלְשׁוֹן הַגְּמָרָא בְּבָא־קַמָּא ס"ב ע"ב, עיי"ש: (כא) ב"פ בְּשָׁנָה. הַבְּרָכָה־הַבָּאָה אוּגַר הַבִּיא בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל שֶׁהָיָה דַּרְכּוֹ לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ בְּלֵיל רֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַל עֶרְ"ד־עֶפְּ"ל, מַשְׁמַע דְּלֹא סְבִירָא לֵהּ הַאי סְבָרָא דְּמַגֵּן־אַבְרָהָם [וּמַה שֶּׁגִּרְשָׁם בְּרַמ"א מַהֲרִי"ל טַעוּת־סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר מַהֲרִי"ר, כְּמוֹ דְּאִיתָא בְּדַרְכֵי־מֹשֶׁה וּפְרִישָׁה, צ"ש], וְאִפְשָׁר דְּבִזְמַן הַמַּהֲרִי"ל לֹא נִתְפַּשֵּׁט עֲדַיִן כָּל־כָּךְ זְרִיעַת זֶה הַמִּין בְּאֶרֶץ וְלֹא הָיוּ זוֹרְעִין אוֹתוֹ אֶלָּא מְעַט מִן הַמְּעַט, וְלֹא הָיוּ צְרִיכִין לְהַטְמִינוֹ בְּחֹרֶף בַּקַּרְקַע, כְּמוֹ בְּיָמֵינוּ שֶׁהוּא מֵעִקְּרֵי מִינֵי מָזוֹן, וְחִפְּשׂוּ עֵצָה לְהַעֲמִידוֹ שֶׁלֹּא יִכְלֶה: (כב) וּהְנִיָּה בְּדֶרֶךְ־הַחַיִּים נִזְכַּר גַּם־כֵּן צְנוֹן, וּבְכַנָּנָה הַשְׁמַטּוּתִּי, דְּלְמַסְקָנַת הַמָּגֵן־אַבְרָהָם מִשּׁוּם דַּרְכָּן לְהַטְמִין בְּבוֹרוֹת בְּחֹרֶף וּמִתְקַיֵּם, וְכֵן כָּתַב בְּמַחֲצִית־הַשֶּׁקֶל; וְהַמְעַיֵּן בְּפְרִישָׁה יִרְאֶה דְּבְמַסְקָנָא גַּם הוּא מוֹדֶה לִסְבָרַת הַמָּגֵן־אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב שָׁם אִי נַמִּי וְכוּ' כָּל יְמֵי הַחֹרֶף, עַיֵּן שָׁם:

תִּרְגּוּם: 1 תַּפּוּחֵי־אֲדָמָה. 2 גֶּזֶר. 3 לֶפֶת. 4 מְלָפְפוֹנִים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com